EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 27.9.2021.
COM(2021) 608 final

2021/0309 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS

par Rumānijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu

{SWD(2021) 276 final}

2021/0309 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS

par Rumānijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu[1], un jo īpaši tās 20. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

(1) Covid-19 uzliesmojums ir iedragājis Rumānijas ekonomiku. Rumānijas iekšzemes kopprodukts (IKP) uz vienu iedzīvotāju 2019. gadā bija 36,8 % no Savienības vidējās vērtības. Saskaņā ar Komisijas 2021. gada vasaras prognozi Rumānijas reālais IKP 2020. gadā samazinājās tikai par 3,9 % un sagaidāms, ka 2020. un 2021. gadā tas kopumā būs palielinājies par 3,3 %. Vidēja termiņa ekonomiskos rādītājus ietekmējošas ilgtermiņa problēmas ietver riskus, kurus rada tekošā konta pasliktināšanās un konkurētspējas zudums, kas varētu negatīvi ietekmēt tekošo kontu un paātrināt valsts sektora parāda pieaugumu. Birokrātija un nepietiekamā publisko iestāžu spēja sniegt kvalitatīvus pakalpojumus, tostarp digitālos pakalpojumus, negatīvi ietekmē iedzīvotājus un uzņēmumus, jo īpaši mazos un vidējos uzņēmumus (MVU), savukārt lielu reformu un publisko investīciju veikšana ir cieši saistīta ar pārvaldības uzlabošanu. Tajā pašā laikā potenciālo ražošanas apjomu un ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi negatīvi ietekmē augsti nabadzības un sociālās atstumtības riska rādītāji, kas ir vieni no augstākajiem ES.

(2) Padome 2019. gada 9. jūlijā un 2020. gada 20. jūlijā adresēja Rumānijai ieteikumus Eiropas pusgada kontekstā. Konkrētāk, Padome ieteica Rumānijai veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi risinātu pandēmijas situāciju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atlabšanu, un īstenot fiskālo politiku, lai izbeigtu pārmērīga budžeta deficīta situāciju. Arī attiecībā uz publiskajām finansēm Padome ieteica stiprināt nodokļu saistību izpildi un nodokļu iekasēšanu, ar visaptverošām strukturālām reformām nodrošināt valsts pensiju sistēmas ilgtspēju un otrā līmeņa pensiju fondu ilgtermiņa dzīvotspēju un izvairīties no tādu pastāvīgu pasākumu īstenošanas, kas apdraudētu fiskālo stabilitāti. Turklāt Padome ieteica stiprināt veselības aprūpes sistēmas noturību, tostarp veselības aprūpes personāla un zāļu jomā, un uzlabot piekļuvi veselības aprūpei un tās rentabilitāti, tostarp pārejot uz ambulatoro

[1] OV L 57, 18.2.2021., 17.–75. lpp.

aprūpi. Īpaši svarīgi sociālie uzdevumi bija ieteikumi uzlabot izglītības kvalitāti un iekļautību, jo īpaši attiecībā uz romiem un citām nelabvēlīgā situācijā esošām grupām, uzlabot prasmju līmeni, palielinot profesionālās izglītības un apmācības un augstākās izglītības atbilstību darba tirgus vajadzībām, palielināt sociālo pakalpojumu aptvērumu un kvalitāti un pabeigt minimālo iekļaušanas ienākumu reformu, kā arī nodrošināt objektīvu minimālās darba algas noteikšanu, kas atbilst darbvietu radīšanas un konkurētspējas mērķiem. Turklāt Padome ieteica Rumānijai nodrošināt pienācīgu ienākumu aizstāšanu un paplašināt sociālās aizsardzības pasākumus un piekļuvi pamatpakalpojumiem visiem. Lai pārvarētu Covid-19 krīzi, Rumānijai tika ieteikts mazināt krīzes ietekmi uz nodarbinātību, izstrādājot elastīgu darba režīmu un aktivizēšanas pasākumus, stiprināt prasmes un digitālo mācīšanos un nodrošināt vienlīdzīgu piekļuvi izglītībai. Turklāt Rumānijai tika ieteikts saglabāt finanšu stabilitāti un banku nozares stabilitāti, nodrošināt likviditātes atbalstu ekonomikai, lai sniegtu labumu uzņēmumiem un mājsaimniecībām, jo īpaši maziem un vidējiem uzņēmumiem un pašnodarbinātām personām, kā arī pasteidzināt tādu publisko investīciju projektu īstenošanu, kuri jau sagatavoti realizēšanai, un rosināt privātās investīcijas, lai veicinātu ekonomikas atveseļošanos. Tika ieteikts ievirzīt investīcijas uz zaļo un digitālo pārkārtošanos, jo īpaši uz ilgtspējīgu transportu, digitālo pakalpojumu infrastruktūru, tīru un efektīvu enerģijas un vides infrastruktūras ražošanu un izmantošanu, ņemot vērā reģionālās atšķirības, tostarp ogļu ieguves reģionos. Padome arī ieteica uzlabot valsts pārvaldes kvalitāti un efektivitāti un lēmumu pieņemšanas paredzamību, tostarp pienācīgi iesaistot sociālos partnerus, kā arī stiprināt valsts uzņēmumu korporatīvo pārvaldību. Komisija, novērtējusi progresu minēto konkrētai valstij adresēto ieteikumu īstenošanā atveseļošanas un noturības plāna iesniegšanas laikā, konstatē, ka ir panākts būtisks progress attiecībā uz konkrētai valstij adresēto ieteikumu par finanšu stabilitātes un banku nozares stabilitātes saglabāšanu un ieteikumu par tūlītēju fiskālās politikas reakciju, lai efektīvi risinātu pandēmijas situāciju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atlabšanu. Turklāt ir pilnībā īstenots ieteikums saglabāt pienācīgu likviditāti MVU un pašnodarbinātām personām.

(3) Komisija 2021. gada 2. jūnijā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1176/2011[2] 5. pantu publiskoja padziļinātu pārskatu par Rumāniju. Komisijas veiktā analīze ļāva secināt, ka Rumānijā pastāv makroekonomikas nelīdzsvarotība, sevišķi saistībā ar riskiem attiecībā uz izmaksu konkurētspējas zudumu, ārējās pozīcijas pasliktināšanos un tekošā konta deficīta palielināšanos ekspansīvas fiskālās politikas un neparedzamas uzņēmējdarbības vides apstākļos.

(4) Rumānija 2021. gada 31. maijā saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 18. panta 1. punktu iesniedza Komisijai savu atveseļošanas un noturības plānu. Pirms plāna iesniegšanas saskaņā ar valsts tiesisko regulējumu notika apspriešanās ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām, sociālajiem partneriem, pilsoniskās sabiedrības organizācijām, jaunatnes organizācijām un citām attiecīgajām ieinteresētajām personām. Lai nodrošinātu atveseļošanas un noturības plānu sekmīgu īstenošanu, ilgstošu ietekmi valsts līmenī un ticamību Eiropas Savienības līmenī, būtiska ir valstu līdzatbildība šajos plānos. Atbilstoši Regulas (ES) 2021/241 19. pantam Komisija ir novērtējusi atveseļošanas un

[2] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).

noturības plāna atbilstību, efektivitāti, lietderīgumu un saskanīgumu, ņemot vērā minētās regulas V pielikumā sniegtās novērtēšanas vadlīnijas.

(5) Atveseļošanas un noturības plāniem būtu jātiecas sasniegt ar Regulu (ES) 2021/241 izveidotā Atveseļošanas un noturības mehānisma (“mehānisms”) un ar Padomes Regulu (ES) 2020/2094[3] izveidotā Eiropas Savienības Atveseļošanas instrumenta vispārējie mērķi, lai atbalstītu ekonomikas atveseļošanu pēc Covid-19 krīzes. Tiem būtu jāveicina Savienības ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija, sniedzot ieguldījumu sešos pīlāros, kas minēti Regulas (ES) 2021/241 3. pantā.

(6) Īstenojot dalībvalstu atveseļošanas un noturības plānus, visā Savienībā tiks veiktas koordinētas reformas un investīcijas. Pateicoties tam, ka pārrobežu un daudzvalstu projekti tiks īstenoti koordinēti un vienlaicīgi, šādas reformas un investīcijas radīs savstarpēji pastiprinošu iedarbību un pozitīvu blakusietekmi visā Savienībā. Tāpēc aptuveni viena trešdaļa no ietekmes, kādu mehānisms atstās uz dalībvalstu izaugsmi un darbvietu radīšanu, būs blakusietekme no citām dalībvalstīm.

Līdzsvarota reakcija, kas sniedz ieguldījumu sešos pīlāros

(7) Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta a) apakšpunktā un V pielikuma 2.1. punktā, atveseļošanas un noturības plāns lielā mērā (A reitings) ir visaptveroša un pienācīgi līdzsvarota reakcija uz ekonomisko un sociālo situāciju, tādējādi sniedzot pienācīgu ieguldījumu visos sešos pīlāros, kas minēti minētās Regulas 3. pantā, ievērojot Rumānijas konkrētās problēmas un ņemot vērā finanšu iemaksu un pieprasīto aizdevuma atbalstu.

(8) Plānā ir ievērota holistiska pieeja nolūkā panākt atveseļošanu un palielināt potenciālo izaugsmi, vienlaikus uzlabojot sociālekonomisko un institucionālo noturību. Plāns ietver savstarpēji pastiprinošas un saskaņotas reformas un investīcijas, kas attiecas uz Eiropas nozīmes politikas jomām, kuras strukturētas sešos pīlāros.

(9) Plānā liela uzmanība ir pievērsta zaļās pārkārtošanās pīlāram, kurā paredzēti ar enerģētiku un klimatu saistīti pasākumi, un pamatreformas ir saistītas ar ogļu izmantošanas pakāpenisku izbeigšanu un autotransporta dekarbonizāciju. Paredzams, ka reformas un investīcijas būtiski dekarbonizēs enerģētikas nozari un atraisīs atjaunojamo energoresursu ieviešanas potenciālu. Spēcīgs uzsvars uz privāto un publisko ēku energoefektivitāti, autotransporta un dzelzceļa transporta digitalizāciju un elektriskās uzlādes infrastruktūru ieviešanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un aprites ekonomiku arī veicinās zaļo pārkārtošanos visās ekonomikas nozarēs. Plāns arī veicina digitālo pārkārtošanos. Pasākumi, kas veicina digitālo mērķu sasniegšanu, ir iestrādāti visā plānā, aptverot dažādus komponentus, un tie ir vērsti uz publiskās pārvaldes (tostarp veselības, tieslietu, vides, nodarbinātības un sociālās aizsardzības) un uzņēmumu digitalizāciju, savienojamību, kiberdrošību un digitālajām prasmēm.

(10) Vairākiem plāna komponentiem ir potenciāls veicināt pārdomātu un ilgtspējīgu izaugsmi. Plāns ietver vairākus pasākumus, tostarp tādus, kuri izmanto jaunus finanšu instrumentus un izveido Valsts attīstības banku, kas, paredzams, tieši vai netieši atbalstīs privātās investīcijas, tostarp maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU), palielinās valsts spēju piesaistīt investīcijas un radīt jaunus uzņēmumus un darbvietas.

[3] Padomes Regula (ES) 2020/2094 (2020. gada 14. decembris), ar ko izveido Eiropas Savienības Atveseļošanas instrumentu ekonomikas atveseļošanas atbalstam pēc Covid-19 krīzes (OV L 433 I, 22.12.2020., 23. lpp.).

Plāna mērķis ir arī stiprināt fiskālo ilgtspēju, veicot būtiskas reformas nodokļu administrācijā, nodokļu sistēmā, fiskālajā pārvaldībā un pensiju sistēmā. Plānā paredzēts stiprināt sociālo un teritoriālo kohēziju, izmantojot strukturālus pasākumus darba tirgū un būtiskas reformas un investīcijas, kas vērstas gan uz pilsētu, gan lauku attīstību, un gaidāms, ka tās samazinās teritoriālās atšķirības starpreģionu, reģionu iekšējā un žudecu (apgabalu) līmenī.

(11) Gaidāms, ka ierosinātās reformas un investīcijas stiprinās veselības aprūpes sistēmas vispārējo noturību, tostarp veicinās tās digitalizāciju. Visbeidzot, plānā iekļauto pasākumu mērķis ir palīdzēt nākamajām paaudzēm, galvenokārt risinot problēmas saistībā ar izglītības sistēmas kvalitāti, taisnīgumu un infrastruktūru. Galvenie pasākumi šo problēmu risināšanai ir skolu un universitāšu infrastruktūras uzlabošana pilsētu un lauku apvidos, izglītības digitalizācija un dotāciju sistēma priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas rādītāja samazināšanai.

Risinājumi, kas attiecas uz visām konkrētajai valstij adresētajos ieteikumos konstatētajām problēmām vai uz ievērojamu to daļu

(12) Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta b) apakšpunktā un V pielikuma 2.2. punktā, gaidāms, ka atveseļošanas un noturības plāns palīdzēs efektīvi risināt visas tās problēmas vai ievērojamu to problēmu daļu (A reitings), kuras ir konstatētas attiecīgajos konkrētajai valstij adresētajos ieteikumos, ieskaitot to fiskālos aspektus, un ieteikumos, kas Rumānijai sniegti saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu, vai problēmas, kuras ir konstatētas citos atbilstīgos dokumentos, ko Komisija ir oficiāli pieņēmusi Eiropas pusgada kontekstā. Var uzskatīt, ka ieteikumi, kas saistīti ar tūlītēju fiskālās politikas reakciju uz pandēmiju, neietilpst Rumānijas atveseļošanas un noturības plāna darbības jomā, neraugoties uz to, ka 2020. un 2021. gadā Rumānija kopumā ir pienācīgi un pietiekami reaģējusi uz neatliekamo vajadzību ar fiskāliem līdzekļiem atbalstīt ekonomiku saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas noteikumiem. Ieteikumos arī norādīts, ka atbilstoši Padomes ieteikumam, kas sniegts saskaņā ar Līguma 126. panta 7. punktu, Rumānijai ir jāīsteno fiskālā politika, lai novērstu pārmērīgu budžeta deficītu. Padome 2021. gada 18. jūnijā ieteica Rumānijai novērst pārmērīga budžeta deficīta situāciju vēlākais līdz 2024. gadam, nosakot 2021. gada 15. oktobri kā termiņu, līdz kuram Rumānijai efektīvi jārīkojas un jāsniedz ziņojums par konsolidācijas stratēģiju.

(13) Plānā ir ietverts plašs savstarpēji pastiprinošu reformu un investīciju kopums, kas palīdz efektīvi risināt visas tās ekonomiskās un sociālās problēmas, kuras izklāstītas ieteikumos, ko Padome adresējusi Rumānijai 2019. un 2020. gada Eiropas pusgadā, vai ievērojamu šo problēmu daļu. Jo īpaši gaidāms, ka plānā ietvertās reformas un investīcijas veicinās publisko finanšu un pensiju sistēmas ilgtspēju, veselības aprūpi, valsts pārvaldi, uzņēmējdarbības vidi, izglītību un zaļo un digitālo pārkārtošanos.

(14) Pilnīga nodokļu administrācijas digitalizācija un pakāpeniska atteikšanās no pārmērīgiem nodokļu stimuliem, kā arī uzlabota fiskālā sistēma veicinās publisko finanšu ilgtspēju. Plāna mērķis ir arī nodrošināt valsts pensiju sistēmas ilgtspēju un taisnīgumu. Gaidāms, ka veselības aprūpes reformas, ko papildina investīcijas digitalizācijā, uzlabos piekļuvi veselības aprūpei, tās rentabilitāti un noturību.

(15) Uz pierādījumiem balstīta lēmumu pieņemšana, ilgtermiņa plānošana un sabiedriskās apspriešanas, un pasākumi, kuru mērķis ir uzlabot publiskā iepirkuma procesu, stiprināt tiesu sistēmas efektivitāti un neatkarību un apkarot korupciju, palīdzēs

uzlabot valsts pārvaldes kvalitāti un efektivitāti. Reformas attiecībā uz minimālās algas noteikšanu, valsts uzņēmumu korporatīvās pārvaldības stiprināšanu un sociālo dialogu arī atbilst sen sniegtiem konkrētajai valstij adresētiem ieteikumiem. Plāna mērķis ir arī izveidot vienotu, iekļaujošu un kvalitatīvu agrīnās pirmsskolas izglītības un aprūpes sistēmu, ko papildinātu investīcijas bērnu aprūpē.

(16) Šis lēmums neskar Komisijas 2006. gada 13. decembra Lēmumu 6569, ar ko izveido mehānismu, lai nodrošinātu sadarbību un pārliecinātos par Rumānijā sasniegto, novēršot noteiktus trūkumus tādās jomās kā tiesu sistēmas reforma un cīņa pret korupciju. Minētā lēmuma pielikumā ir uzsvērti daži trūkumi, saistībā ar kuriem Rumānija ir mudināta ievērot tiesiskuma vērtības, kā noteikts LES 2. pantā, un veicamie uzdevumi ir tai saistoši. Rumānijai ir jāveic atbilstīgi pasākumi, lai risinātu minētos trūkumus, pienācīgi ņemot vērā ziņojumus, ko Komisija sagatavojusi, pamatojoties uz minēto lēmumu, saskaņā ar lojālas sadarbības principu, kas noteikts LES 4. panta 3. punktā, un jo īpaši minētajos ziņojumos sniegtos ieteikumus.

(17) Plāns veicina ilgtspējīgas un digitālas investīcijas un atbalsta pētniecības un izstrādes darbības. Reformas saistībā ar ogļu izmantošanas pakāpenisku izbeigšanu, valdības mākoņdatošanas infrastruktūras izveidi un elektroniskās identitātes kartes ieviešanu palīdz atbalstīt zaļo un digitālo pārkārtošanos.

(18) Risinot iepriekš minētās problēmas, gaidāms, ka plāns palīdzēs arī koriģēt nelīdzsvarotību, kas konstatēta saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu sniegtajos 2020. gada ieteikumos un kas Rumānijā pastāv jo īpaši saistībā ar izmaksu konkurētspējas zuduma riskiem, ārējās pozīcijas pasliktināšanos un tekošā konta deficīta palielināšanos ekspansīvas fiskālās politikas un neprognozējamas uzņēmējdarbības vides kontekstā.

Ieguldījums izaugsmes potenciālā, darbvietu radīšanā un ekonomiskajā, sociālajā un institucionālajā noturībā

(19) Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta c) apakšpunktā un V pielikuma 2.3. punktā, gaidāms, ka atveseļošanas un noturības plāns būtiski (A reitings) palīdzēs stiprināt Rumānijas izaugsmes potenciālu, darbvietu radīšanu un ekonomisko, sociālo un institucionālo noturību, veicinot Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanu, tostarp veicinot rīcībpolitikas attiecībā uz bērniem un jauniešiem, un mazinās Covid-19 krīzes ekonomisko un sociālo ietekmi, tādējādi uzlabojot ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju un konverģenci Savienībā.

(20) Komisijas dienestu veiktās simulācijas liecina, ka atveseļošanas un noturības plānam kopā ar pārējiem Eiropas Savienības Atveseļošanas instrumenta pasākumiem ir potenciāls līdz 2026. gadam palielināt Rumānijas IKP par 1,8–2,9 %, neņemot vērā strukturālo reformu iespējamo pozitīvo ietekmi, kas var būt būtiska.

(21) Gaidāms, ka sociālo un izglītības reformu un investīciju īstenošana, stimulējot izaugsmi, novērsīs dažus no ilgi pastāvošajiem neaizsargātības faktoriem un strukturālajiem trūkumiem. Plānā ir ietverti pasākumi, kas stiprinātu valsts pārvaldi, atbalstītu privātās investīcijas, jo īpaši MVU, un stiprinātu uzņēmējdarbības vidi, tostarp samazinot administratīvo slogu uzņēmumiem.

(22) Gaidāms, ka plāna reformas izglītības un darba tirgus jomā atbalstīs spēcīgāku darba tirgu, veicinot izaugsmi. Gaidāms, ka pamatreformas attiecībā uz ogļu izmantošanas pakāpenisku izbeigšanu un transporta dekarbonizāciju un investīcijas, kas veicina zaļo

un digitālo pārkārtošanos, palielinās konkurētspēju un padarīs ekonomiku kopumā ilgtspējīgāku.

(23) Gaidāms, ka vairāki pasākumi atbalstīs sociālo kohēziju un Eiropas sociālo tiesību pīlāru. Tie ietver kvalitatīvas agrīnās pirmsskolas izglītības un aprūpes pieejamības paplašināšanu, minimālo iekļaušanas ienākumu reformas īstenošanu, veselības aprūpes reformas un kuponu sistēmas ieviešanu, kas var palielināt neaktīvo personu līdzdalību darba tirgū un jaunpieņemto darbinieku piekļuvi sociālajiem pakalpojumiem.

(24) Gaidāms, ka plānā ietverto izglītības reformu un investīciju rezultātā uzlabosies sociālā noturība. Labi kvalificēts darbaspēks un retāka mācību priekšlaicīga pārtraukšana ekonomikai ļautu labāk izturēt turpmākus satricinājumus, un iedzīvotāji spētu labāk pielāgoties mainīgajām ekonomikas tendencēm.

(25) Pandēmijas uzliesmojuma laikā padziļinājās nabadzība un ienākumu nevienlīdzība, un joprojām pastāv reģionālās atšķirības, kas vairāk ietekmē neaizsargātās grupas. Plāna mērķis ir atbalstīt Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanu, veicinot rīcībpolitikas attiecībā uz bērniem un jauniešiem. Gaidāms, ka reformas un investīcijas, kurās īpaša uzmanība tiks pievērsta veselībai, izglītībai un uzņēmējdarbības videi, risinās strukturālās problēmas jomās, kuras ir ietekmējusi pandēmijas krīze. Turklāt investīcijas transporta pamatinfrastruktūrā valsts reģionos, kas pašlaik ir nepietiekami savienoti, un digitālā savienojamība lauku apvidos būs izšķirošas, lai valsti satuvinātu.

Princips "nenodari būtisku kaitējumu"

(26) Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta d) apakšpunktā un V pielikuma 2.4. punktā, gaidāms, ka atveseļošanas un noturības plāns nodrošinās, ka neviens (A reitings) atveseļošanas un noturības plānā iekļauto reformu un investīciju projektu īstenošanas pasākums nerada būtisku kaitējumu vides mērķiem Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2020/852 17. panta nozīmē[4] (princips "nenodari būtisku kaitējumu").

(27) Saskaņā ar tehniskajiem norādījumiem, kas sniegti Komisijas paziņojumā "Tehniskie norādījumi par principa "nenodarīt būtisku kaitējumu" piemērošanu saskaņā ar Atveseļošanas un noturības mehānisma regulu"[5], Rumānija ir sniegusi pierādījumus un garantijas, ka plānā ietvertie reformu un investīciju projektu īstenošanas pasākumi neradīs būtisku kaitējumu nevienam no sešiem vidiskajiem mērķiem, kuri ir klimata pārmaiņu mazināšana, pielāgošanās klimata pārmaiņām, ūdens un jūras resursu ilgtspējīga izmantošana un aizsardzība, aprites ekonomika, piesārņojuma novēršana un kontrole, kā arī bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu aizsardzība un atjaunošana. Lai izvairītos no būtiska kaitējuma, vajadzības gadījumā Rumānija ir ierosinājusi īstenot riska mazināšanas pasākumus, kas būtu jānodrošina, izmantojot attiecīgus atskaites punktus.

(28) Īpaša uzmanība ir pievērsta pasākumiem, kuru ietekme uz vides mērķiem ir rūpīgi jāpārbauda. Proti, investīcijas autotransportā papildina transporta dekarbonizācijas reforma, kas aptver zaļo nodokļu sistēmas pasākumus, stimulus attiecībā uz bezemisiju transportlīdzekļiem, piesārņojošu transportlīdzekļu nodošanu metāllūžņos, ceļu

[4] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/852 (2020. gada 18. jūnijs) par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai un ar ko groza Regulu (ES) 2019/2088 (OV L 198, 22.6.2020., 13. lpp.).

[5] OV C 58, 18.2.2021., 1. lpp.

satiksmes drošības pasākumus un elektrisko uzlādes staciju skaita ļoti nozīmīgu pieaugumu. Plāns arī parāda, ka būvējamais sadales tīkls, kas ļaus transportēt zaļo ūdeņradi Oltenijas reģionā, ir piemērots nākotnes vajadzībām, – 2030. gadā tas transportēs 100 % atjaunīgā ūdeņraža un/vai citu atjaunīgo gāzu, bet sākuma posmā pēc tam, kad tas tiks nodots ekspluatācijā līdz 2026. gada 30. jūnijam, vismaz 20 % atjaunīgā ūdeņraža. Šos nosacījumus pārbauda, izmantojot starpposma atskaites punktus līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas brīdī. Atbilstība principam "nenodari būtisku kaitējumu" attiecībā uz investīcijām ar gāzi darbināmā kombinētajā siltuma un elektroenerģijas ražošanā atjaunojamo energoresursu un mazoglekļa gāzu izmantošanai tiek nodrošināta, pieņemot un īstenojot valsts ūdeņraža stratēģiju un rīcības plānu un ierīkojot atjaunīgā ūdeņraža ražošanas jaudas, slēdzot ogļu un lignīta elektroenerģijas un siltuma ražošanas iekārtas, radot ievērojamu papildu atjaunojamo energoresursu jaudu un veicot konkrētas reformas un investīcijas nolūkā palielināt atjaunojamo energoresursu īpatsvaru. Gaidāms, ka renovācijas rezultātā radušos atkritumus apstrādās saskaņā ar aprites ekonomikas principiem. Saskaņā ar principu "nenodari būtisku kaitējumu" atkritumu un pārstrādes apstrādes pasākumos nevajadzētu ietvert investīcijas incinerācijā vai mehāniski bioloģiskajā apstrādē. Pasākumos, kuru mērķis ir aizstāt transportlīdzekļu autoparku, tiek nodrošināts, ka finansējuma saņemšanai atbilstīgi ir tikai tīri transportlīdzekļi. Visbeidzot, nav gaidāms, ka investīcijas ūdens resursu apsaimniekošanā izraisīs skarto ūdensobjektu ekoloģiskā stāvokļa pasliktināšanos, ņemot vērā secinājumus un nosacījumus, kuri izklāstīti visaptverošajā un kumulatīvajā ietekmes uz vidi novērtējumā, kas jāveic saistībā ar šīm investīcijām.

Zaļās pārkārtošanās, tostarp bioloģiskās daudzveidības, sekmēšana

(29) Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta e) apakšpunktā un V pielikuma 2.5. punktā, atveseļošanas un noturības plānā ir iekļauti pasākumi, kas lielā mērā (A reitings) sekmē zaļo pārkārtošanos, tostarp bioloģisko daudzveidību, vai palīdz risināt no minētās pārkārtošanās izrietošās problēmas. Klimata mērķu sasniegšanai paredzēto pasākumu izdevumi atbilst 41 % no atveseļošanas un noturības plāna kopējā piešķīruma, kas aprēķināts saskaņā ar minētās regulas VI pielikumu. Kā paredzēts minētās regulas 17. pantā, atveseļošanas un noturības plāns ir saderīgs ar informāciju, kas iekļauta nacionālajā enerģētikas un klimata plānā 2021.–2030. gadam.

(30) Atveseļošanas un noturības plānā ir ietvertas reformas ar paliekošu ietekmi un investīcijas, kas veicinās zaļo pārkārtošanos. Plānā ir ietverta reforma par ogļu un lignīta elektroenerģijas ražošanas pakāpenisku izbeigšanu līdz 2032. gadam, kam ir izšķiroša nozīme enerģētikas nozares dekarbonizācijā un atjaunojamo energoresursu izmantošanas potenciāla atraisīšanā. Ilgtspējīga transporta veicināšanas reformas ietver autotransporta dekarbonizāciju, zaļo nodokļu sistēmu, stimulus bezemisiju transportlīdzekļiem, modālo pārvirzi uz dzelzceļu un ūdens transportu un pasākumus ceļu satiksmes drošības veicināšanai. Plānā liela uzmanība pievērsta arī privāto un publisko ēku energoefektivitātei. Gaidāms, ka zaļās budžeta plānošanas ieviešana, autotransporta un dzelzceļa transporta digitalizācija un elektriskās uzlādes infrastruktūru ieviešana, pielāgošanās klimata pārmaiņām un aprites ekonomika arī veicinās zaļo pārkārtošanos visās ekonomikas nozarēs.

(31) Gaidāms, ka ar vairākām reformām un investīcijām mežsaimniecības nozarē, piemēram, valsts meža stratēģijas pieņemšanu, dzīvotņu ekoloģisko atjaunošanu un sugu saglabāšanu, šis plāns veicinās arī bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un

atjaunošanu. Reformu un investīciju īstenošana resursefektivitātes, materiālu atkalizmantošanas un atkritumu samazināšanas jomā ir vērsta uz to, lai nodrošinātu Rumānijas pāreju uz aprites ekonomiku līdz 2030. gadam.

Digitālās pārkārtošanās sekmēšana

(32) Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta f) apakšpunktā un V pielikuma 2.6. punktā, atveseļošanas un noturības plānā ir iekļauti pasākumi, kas lielā mērā (A reitings) sekmē digitālo pārkārtošanos vai palīdz risināt no minētās pārkārtošanas izrietošās problēmas. Digitālo mērķu sasniegšanai paredzētie pasākumi veido 20,5 % no atveseļošanas un noturības plāna kopējā piešķīruma, kas aprēķināts saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 VII pielikumā izklāstīto metodiku.

(33) Gaidāms, ka plāns risinās ar valsts pārvaldi saistītās digitalizācijas problēmas, ierosinot visaptverošu reformu un investīciju kopumu, lai iedzīvotājiem un uzņēmumiem nodrošinātu drošus, sadarbspējīgus, rentablus un ātrus, uz lietotāju orientētus pakalpojumus. Plānā ir ietverts jauns informācijas sistēmu sadarbspējas likums, kurā, kā paredzams, tiks sīki izklāstīts standartu un noteikumu kopums, kas publiskām struktūrām būtu jāpiemēro lietojumprogrammu izstrādei drošā un ilgtspējīgā vidē, valdības mākoņdatošanas likums, kurā noteikta atbildība un uzdevumi saistībā ar mākoņdatošanas infrastruktūras, tehnoloģiju un pakalpojumu izstrādi, īstenošanu, izstrādi un pārvaldību, kiberdrošības stratēģija un reforma, ar kuru īsteno ieteikumus, kas sniegti Kopīgajā Savienības instrumentu kopumā savienojamībai, kā arī 5G drošības likums, ar kuru liek pamatus 5G izvēršanai. Reformu pamatā ir plašs galveno investīciju klāsts, piemēram, investīcijas valdības mākoņdatošanas attīstībā, veselības aprūpes, tiesu iestāžu, vides, nodarbinātības un sociālās aizsardzības nozaru digitalizācijā, publiskajā iepirkumā, nevalstiskajās organizācijās, balto zonu savienojamībā, kiberdrošības nodrošināšanā dažādām struktūrām un digitālo prasmju palielināšanā gan ierēdņiem, gan iedzīvotājiem kopumā. Gaidāms, ka elektroniskās personas apliecības ieviešana atvieglos digitālo mijiedarbību starp publiskām/privātām struktūrām un iedzīvotājiem. Turklāt gaidāms, ka, iekļaujot jaunu digitālo profesiju definīciju profesiju klasifikācijas kodeksā, darba tirgus pielāgosies jaunākajām norisēm digitālajā nozarē.

(34) Plāns atbalsta arī autotransporta un dzelzceļa transporta digitalizāciju un atvieglo nodokļu maksātāju saistību izpildi, attīstot digitālos pakalpojumus, atjauninot nodokļu un muitas iestāžu sistēmas un lietojumprogrammas. Gaidāms, ka uzņēmējdarbības nozare būs ieguvēja no ievērojamām investīcijām, kas, paredzams, paātrinās gan MVU, gan lielo uzņēmumu digitalizāciju, liekot uzsvaru uz progresīvu tehnoloģiju (piemēram, blokķēdes, kvantu, mākoņdatošanas, mākslīgā intelekta) izstrādi un ieviešanu. Gaidāms, ka ar pamatreformu tiks racionalizētas, vienkāršotas un pilnībā digitalizētas ar uzņēmējdarbību saistītās regulatīvās prasības (piemēram, attiecībā uz uzņēmuma izveidi, izstāšanos no tirgus / uzņēmuma slēgšanu un regulatīvās prasības attiecībā uz uzņēmumu ziņošanu par darba tirgus saistībām). Izglītības jomā reformas ietver standartus tiešsaistes izglītības aktivitāšu kvalitātes nodrošināšanai un izglītības sistēmas saskaņošanai ar Eiropas digitālo kompetenču sistēmu (*DigComp*) studentiem. Attiecīgās investīcijas ir saistītas ar tematisko mācību kursu izstrādi, digitālo pratību un digitālās pedagoģijas kompetencēm, konkrēti skolotājiem lauku apvidos un citā nelabvēlīgā situācijā esošā vidē, dotācijām informātikas laboratorijām un viedajiem centriem, atvērto izglītības resursu izstrādi un universitāšu digitalizācijas shēmām.

(35) Visi plāna komponenti ietver pasākumus, kas tieši veicina digitālo pārkārtošanos vai risina saistītās problēmas. Galvenie komponenti ir digitālā pārkārtošanās, izglītība, ilgtspējīgs transports un uzņēmējdarbības atbalsts, kā arī pētniecība, izstrāde un inovācija. Paredzams, ka pasākumi, kas veicina digitālo pārkārtošanos, uzlabos valsts pārvaldes efektivitāti, pazeminās administratīvo slogu, palielinās uzņēmumu konkurētspēju un nodrošinās iedzīvotāju grupām (jo īpaši studentiem, skolotājiem un civildienesta ierēdņiem) pamatprasmes un padziļinātas digitālās prasmes, radot sinerģisku ietekmi uz ekonomiku kopumā. Digitālā dimensija tiek nostiprināta ar pārrobežu dimensiju, jo gaidāms, ka Rumānija piedalīsies daudzvalstu projektā par mazjaudas procesoriem un pusvadītāju mikroshēmām, kas ir plānots kā svarīgs projekts visas Eiropas interesēs.

Ilgstoša ietekme

(36) Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta g) apakšpunktā un V pielikuma 2.7. punktā, gaidāms, ka atveseļošanas un noturības plānam lielā mērā (A reitings) būs ilgstoša ietekme uz Rumāniju.

(37) Gaidāms, ka plānā ierosinātās reformas veicinās Rumānijas spēju sasniegt ilgtermiņa rezultātus un strukturālas pārmaiņas. Gaidāms, ka reforma attiecībā uz pieņemšanu darbā, algām un karjeras virzību publiskajā sektorā piesaistīs kvalificētus un profesionālus cilvēkresursus. Neatkarīgai pārskatīšanai, pēc kuras tiks pieņemti ieteikumi, vajadzētu padarīt nodokļu sistēmu taisnīgāku un efektīvāku. Pensiju sistēmas reformai būtu jāpadara sistēma taisnīgāka un ilgtspējīgāka. Enerģētikas nozares reformai būtu jāveicina enerģijas ražošanas dekarbonizācija. Gaidāms, ka zaļās nodokļu sistēmas plašāka izmantošana stimulēs iedzīvotājus un uzņēmumus īstenot ekoloģiski ilgtspējīgāku rīcību, vienlaikus padarot nodokļu sistēmu taisnīgāku attiecībā uz tiem, kas nav piesārņotāji. Gaidāms, ka lielpilsētu teritoriju un lauku konsorciju izveide paplašinās kaimiņu pašvaldību rīcībā esošo politikas instrumentu klāstu, lai risinātu tādus pārrobežu jautājumus kā satiksmes sastrēgumi, gaisa piesārņojums, ūdens resursu apsaimniekošana un mājokļu politika. Tāpat ar tiesību aktiem tiks veicināta pētniecības iestāžu brīvprātīga apvienošana, tādējādi uzlabojot valsts pētniecības un inovācijas spējas.

(38) Plānā ir ietvertas investīcijas, kurām paredzama ilgstoša ietekme un kuras atbalsta ekonomikas zaļo un digitālo pārkārtošanos. Plānā paredzētie ar digitalizāciju saistītie pasākumi ir izstrādāti, lai palielinātu attiecīgo iestāžu digitalizācijas līmeni, un gaidāms, ka tam būs ilgstoša ietekme uz pakalpojumu kvalitāti, uzņēmējdarbības vidi un valdības datu optimālu izmantošanu. Tas attiecas uz tādām būtiskām jomām kā tiesu sistēma, sociālais nodrošinājums, veselības sistēma, kiberdrošības satvars vai platformas mijiedarbības uzlabošanai starp publiskās pārvaldes iestādēm un iedzīvotājiem vai uzņēmumiem. Turklāt plāns veicina Rumānijas valsts pārvaldes labu darbību. Gaidāms, ka pozitīvi darba tirgus rezultāti radīsies, pateicoties papildināmībai starp kuponu shēmas ieviešanu mājsaimniecībās nodarbinātām personām, nodarbinātības dienestu sniegto digitālo pakalpojumu uzlabošanu un digitālo prasmju attīstīšanas programmu ieviešanu. Gaidāms, ka publiskās veselības aprūpes kvalitāte un piekļuve veselības aprūpei palielināsies, pateicoties uz sniegumu balstītai izmaksu sistēmai veselības aprūpes sniedzējiem, uzlabotai veselības aprūpes darbaspēka pārvaldībai un investīcijām veselības aprūpes infrastruktūrā. Līdz ar darba grupas izveidi digitālās pārkārtošanās reformu un investīciju īstenošanai un uzraudzībai būtu jāattīsta īpašas ierēdņu digitālās prasmes, tādējādi ļaujot pastāvīgi uzlabot kvalitatīvu sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu.

(39) Plāna ilgstošo ietekmi var arī pastiprināt, izveidojot sinerģiju starp šo plānu un citām programmām, tostarp tām, ko finansē no kohēzijas politikas fondiem, it īpaši tad, ja konstruktīvi tiktu risinātas dziļi iesakņojušās teritoriālās problēmas un veicināta līdzsvarota attīstība.

Uzraudzība un īstenošana

(40) Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta h) apakšpunktā un V pielikuma 2.8. punktā, atveseļošanas un noturības plānā ir ierosināta pienācīga kārtība (A reitings), kas nodrošinās efektīvu atveseļošanas un noturības plāna uzraudzību un īstenošanu, tostarp attiecībā uz paredzēto grafiku, ierosinātajiem atskaites punktiem un mērķrādītājiem, un saistītajiem rādītājiem.

(41) Atveseļošanas un noturības plāna īstenošanai un uzraudzībai ir paredzēta daudzlīmeņu pārvaldība. Centrālā līmenī koordināciju nodrošina Atveseļošanas un noturības plāna koordinācijas starpministriju komiteja, kas ir atbildīga par plāna īstenošanas progresa izvērtēšanu ciešā sadarbībā ar Investīciju un Eiropas projektu ministriju (*MIPE*). *MIPE* ir nozīmēta par valsts koordinatoru attiecībā uz plāna sagatavošanu, apspriešanu un apstiprināšanu, tai palīdz Publisko finanšu ministrija (attiecībā uz uzdevumiem, kas saistīti ar aizdevuma līguma un finansēšanas nolīguma parakstīšanu). Šim uzdevumam tiks izveidota specializēta *MIPE* struktūra. Atveseļošanas un noturības plāna īstenošanu nodrošina nozaru ministrijas un to pakārtotās struktūras, noslēdzot finansēšanas līgumus ar *MIPE*. Līgumos ietver noteikumus, kas saistīti ar investīciju un reformu uzraudzību, finanšu plānošanas izpildi, kā arī ziņošanas pienākumiem. Plānā paredzēts arī, ka neatkarīga revīzijas struktūra būs atbildīga par revīzijas un kontroles īstenošanu. Šī struktūra ir tā pati revīzijas iestāde, ko izmanto Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem, un tā ir neatkarīga no koordinācijas struktūras un iestādēm, kas ir atbildīgas par reformu un investīciju īstenošanu. Lai nodrošinātu plāna pasākumu laicīgu un efektīvu īstenošanu, tiesību aktā tiks paredzēts stiprināt administratīvās spējas, tostarp pieņemot darbā papildu cilvēkresursus. Pārvaldības modelis paredz noteikt skaidru atbildību par plāna īstenošanu, progresa uzraudzību un ziņošanu. Rumānijas plāna atskaites punkti un mērķrādītāji ir skaidri un reālistiski, un tie pienācīgi atspoguļo plānā paredzētās investīcijas un reformas. Rādītāji ir atbilstīgi, pieņemami un pietiekami stabili. Atskaites punkti un mērķrādītāji ir būtiski arī attiecībā uz jau pabeigtajiem pasākumiem, kas ir attiecināmi saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 17. panta 2. punktu. Šo atskaites punktu un mērķrādītāju apmierinoša izpilde laika gaitā ir nepieciešama, lai pamatotu maksājuma pieprasījumu.

(42) Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka saskaņā ar mehānismu sniegtais finansiālais atbalsts tiek paziņots un atzīts saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 34. pantu. Tehnisko atbalstu var pieprasīt no tehniskā atbalsta instrumenta, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/240[6], lai palīdzētu dalībvalstīm īstenot to atveseļošanas un noturības plānus.

Izmaksas

(43) Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta i) apakšpunktā un V pielikuma 2.9. punktā, atveseļošanas un noturības plānā sniegtais pamatojums par plānā aplēsto kopējo izmaksu summu ir zināmā mērā (B reitings) pamatots un ticams,

[6] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/240 (2021. gada 10. februāris), ar ko izveido tehniskā atbalsta instrumentu (OV L 57, 18.2.2021., 1. lpp.).

izmaksu lietderības principam atbilstīgs un samērīgs ar paredzamo ietekmi uz valsts ekonomiku un uz sociālo jomu.

(44) Informācija un pierādījumi par aplēstajām kopējām izmaksām lielākajā daļā pasākumu ir detalizēti un skaidri. Vairumā gadījumu Rumānija sniedza informāciju vai nu par faktiskajiem vai līdzīgiem iepriekšējiem investīciju projektiem, vai arī par salīdzinošiem izmaksu datiem par galvenajiem izmaksu faktoriem, kas ļauj pamatot lielāko daļu izmaksu aplēšu. Attiecībā uz lielāko daļu pasākumu informācija par aplēstajām kopējām izmaksām ietver skaidrus pierādījumus vai attiecīgas atsauces, kas pamato atsauces vienības izmaksas, kuras tika piemērotas. Attiecībā uz dažiem pasākumiem papildu informācija ar detalizētākām aplēsēm un pamatojumiem būtu palielinājusi pārliecības līmeni par to, ka izmaksas ir pamatotas un ticamas. Tā kā attiecībā uz šīm izmaksu aplēsēm izmantotā metodika nav pietiekami labi izskaidrota un saikne starp pamatojumu un pašām izmaksām vietām nav pilnībā skaidra, izmaksu novērtēšanas kritērija vērtējums ir vidējs ("zināmā mērā"). Rumānija ir sniegusi pietiekamu informāciju un pierādījumus par to, ka atveseļošanas un noturības plānā aplēsto kopējo izmaksu summa, ko finansē no mehānisma, netiek segta no esošā vai plānotā Savienības finansējuma. Visbeidzot, atzīts, ka atveseļošanas un noturības plāna lēsto kopējo izmaksu summa ir atbilstīga izmaksu lietderības principam un samērīga ar paredzamo ietekmi uz valsts ekonomiku un sociālo ietekmi.

Savienības finanšu interešu aizsardzība

(45) Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta j) apakšpunktā un V pielikuma 2.10. punktā, atveseļošanas un noturības plānā ierosinātie pasākumi pienācīgi (A reitings) ļaus novērst, atklāt un izbeigt korupciju, krāpšanu un interešu konfliktus minētajā regulā paredzēto līdzekļu izmantošanā, un ir gaidāms, ka pasākumi pārliecinoši novērsīs dubultu finansēšanu no minētās regulas un citām Savienības programmām. Tas neskar citu tādu instrumentu un rīku piemērošanu, kuru mērķis ir veicināt Savienības tiesību piemērošanu un panākt atbilstību tām, tostarp korupcijas, krāpšanas un interešu konfliktu novēršanai, atklāšanai un izbeigšanai un Savienības budžeta aizsardzībai saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) 2020/2092[7].

(46) Atveseļošanas un noturības plānā aprakstītās iekšējās kontroles sistēmas pamatā ir stabili procesi un struktūras, un tajā ir skaidri noteikti dalībnieki un to uzdevumi un pienākumi iekšējās kontroles uzdevumu izpildē. Iekšējās kontroles sistēmai un citiem attiecīgiem pasākumiem, tostarp datu vākšanai un publicēšanai par galasaņēmējiem, ir jānovērš, jāatklāj un jālabo korupcija, krāpšana un interešu konflikti, izmantojot līdzekļus saskaņā ar Regulu (ES) 2021/241, un jānovērš dubulta finansēšana saskaņā ar minēto regulu un citām Savienības programmām. Līdz pirmā maksājuma pieprasījuma brīdim ir jāievieš mehānisma īstenošanas uzraudzības repozitorija sistēma un tai ir jāsāk darboties. Atskaites punktam būtu jānodrošina, ka sistēmā ir vismaz šādas funkcijas: a) datu vākšana un atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanas uzraudzība un b) regulas 22. panta 2. punkta d) apakšpunkta i)–iii) punktā prasīto datu vākšana, glabāšana un piekļuves nodrošināšana tiem.

(47) Ir jāīsteno īpaši pasākumi, lai pārbaudītu atbilstību publiskā iepirkuma noteikumiem, novērstu korupciju un aizsargātu finanšu intereses. Revīzijas palātas revīzijas iestāde

[7] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2020/2092 (2020. gada 16. decembris) par vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai (OV L 433 I, 22.12.2020, 1. lpp.).

savu revīzijas pieeju balstīja uz sistēmas stratēģiju, kas aptver gan pašreizējo atskaites punktu un mērķrādītāju ziņošanas sistēmu, gan iekšējās kontroles sistēmu krāpšanas, interešu konfliktu, korupcijas un dubultās finansēšanas novēršanai, atklāšanai un labošanai. Plānā sniegta informācija par to struktūru administratīvo spēju, kuras uzraudzīs, kontrolēs un īstenos plānu Rumānijā, kā arī par to struktūru administratīvo spēju, kuras veiks revīzijas darbības. Tajā arī sniegta informācija par dažādo struktūru juridiskajām pilnvarām. Attiecībā uz koordinācijas struktūru un Publisko finanšu ministriju gaidāms, ka pilnas juridiskās pilnvaras, tostarp konkrētas darbības, ko veiktu revīzijas struktūra, tiks apstiprinātas tikai pēc plāna apstiprināšanas. Tāpēc valdības ārkārtas rīkojuma stāšanās spēkā attiecībā uz finanšu, īstenošanas, kontroles un revīzijas mehānismu ir jāievieš kā atskaites punkts, kas jāizpilda pirms pirmā maksājuma pieprasījuma iesniegšanas.

Atveseļošanas un noturības plāna saskanīgums

(48) Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta k) apakšpunktā un V pielikuma 2.11. punktā, plānā lielā mērā (A reitings) ir iekļauti saskanīgi reformu un publisko investīciju projektu īstenošanas pasākumi.

(49) Plāns ir strukturēts sešos saskanīgos pīlāros, kas atbalsta Rumānijas ekonomikas atveseļošanu, ieguldījumu tās zaļajā un digitālajā pārkārtošanā un tās noturības palielināšanu virzībā uz ilgtspējīgāku un iekļaujošāku izaugsmi. Katrs pīlārs ir balstīts uz komponentiem, tostarp saskanīgiem savstarpēji pastiprinošu un papildinošu reformu un investīciju kopumiem. Visiem pīlāriem ir savstarpēji papildinoši un saskanīgi mērķi. Plānā nav neatbilstību vai pretrunu starp pīlāriem vai komponentiem. Apjomīgās investīcijas ceļu infrastruktūrā papildina papildpasākumi autotransporta dekarbonizācijai, un tāpēc tās ir saskanīgas ar zaļās pārkārtošanās pīlāra mērķiem. Līdzīgi arī investīcijas gāzes infrastruktūrā un elektroenerģijas ražošanā ir saistītas ar pāreju uz dekarbonizētu enerģētikas nozari, ņemot vērā reformu par ogļu izmantošanas pakāpenisku izbeigšanu. Nepieciešamība noteikt sistemātisku papildināmību ar kohēzijas politikas finansējumu ir acīmredzama, un komponentos ir sniegti piemēri. Robežlīnijas ir pietiekami attīstītas, un tās būtu jāņem vērā arī partnerības nolīguma un kohēzijas politikas programmu galīgajā redakcijā.

Līdztiesība

(50) Atveseļošanas un noturības plānā ir iekļauta virkne pasākumu, ar kuriem paredzēts risināt valsts problēmas saistībā ar dzimumu līdztiesību un vienlīdzīgām iespējām visiem. Tie ietver pasākumus, ar kuriem risina personu ar invaliditāti vajadzības, tostarp attiecībā uz transporta, ēku un digitālo publisko pakalpojumu pieejamību. Dzimumu līdztiesības jomā plānā ir iekļauti pasākumi, kuru mērķis ir laika gaitā izlīdzināt pensionēšanās vecumu, kā arī sieviešu līdzdalības līmenis, kas digitālo prasmju attīstības programmās ir vismaz 50 %. Plānā ir iekļauti arī mērķi veicināt mazāk aizsargātu cilvēku (tostarp personu ar invaliditāti, vecāka gadagājuma cilvēku un romu vai citu minoritāšu) līdzdalību darba tirgū.

Drošības pašnovērtējums

(51) Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 18. panta 4. punkta g) apakšpunktu plāns ietver drošības pašnovērtējumu investīcijām, kas saistītas ar valdības mākoņdatošanu un 5G tīkliem. Attiecībā uz valdības mākoņdatošanu Rumānija uzskaita riskus, kas saistīti ar pārvaldību, pakalpojumu sniegšanas stratēģiju, arhitektūras īstenošanu, infrastruktūras drošību, piekļuves kontroli un identitātes pārvaldību, informācijas un datu pārvaldību,

IT darbībām, tehnoloģiju nodrošinātāju pārvaldību un ilgtspēju, tostarp iespējamiem riska mazināšanas pasākumiem. Attiecībā uz savienojamības pasākumiem, jo īpaši 5G tīklu izmantošanai, riska scenāriji ir saistīti ar nepietiekamiem drošības pasākumiem, 5G piegādes ķēdi, riska scenārijiem saistībā ar galveno apdraudētāju darbības veidu, riskiem saistībā ar 5G tīklu un citu kritiski svarīgu sistēmu savstarpējo atkarību, ierīču riska scenārijiem galalietotājiem. Ietekmes mazināšanas pasākumi cita starpā ietver valsts kiberdrošības tiesiskā regulējuma un aizsardzības un kiberdrošības akta izstrādi. Plānā iekļautas arī reformas, ar ko īsteno Kopīgo Savienības instrumentu kopumu savienojamībai un 5G drošības likuma stāšanos spēkā.

Pārrobežu un vairākvalstu projekti

(52) Atveseļošanas un noturības plāns ietver ieguldījumus Eiropas transporta (*TEN-T*) koridoros. Turklāt gaidāms, ka Eiropas Dzelzceļa satiksmes vadības sistēmas izveide vismaz 315 km apmērā ļaus nodrošināt savstarpēju izmantojamību ar citu dalībvalstu dzelzceļa sistēmām. Plānā paredzēts arī atbalstīt Rumānijas uzņēmumu dalību vairākvalstu projektā par mazjaudas procesoriem un pusvadītāju mikroshēmām, ko paredzēts īstenot, galvenokārt piedaloties vai iesaistoties plānotā svarīgā projektā visas Eiropas interesēs.

Apspriešanās process

(53) Atveseļošanas un noturības plānā ir aprakstīts, ka Rumānija ir apspriedusies ar plašu ieinteresēto personu loku, tostarp ar reģionālajām un vietējām iestādēm, pilsoniskās sabiedrības organizācijām, uzņēmēju aprindām un citām attiecīgajām ieinteresētajām personām. Rumānijas valdība 2021. gada februārī organizēja 12 sabiedriskās apspriešanas pasākumus un 20 ministriju iekšējās sanāksmes, lai noteiktu prioritātes investīcijām un reformām, kas jāiekļauj atveseļošanas un noturības plānā. Pēc ieinteresēto personu un ministriju iekšējām sanāksmēm plāna projektu publicēja sabiedriskai apspriešanai un īsumā iepazīstināja ar parlamentu, tad to pieņēma valdība un pēc tam tas tika iesniegts Komisijai.

(54) Lai nodrošinātu attiecīgo dalībnieku līdzatbildību, ir būtiski visā plānā paredzēto investīciju un reformu īstenošanā iesaistīt visas attiecīgās reģionālās un vietējās iestādes un ieinteresētās personas, tai skaitā sociālos partnerus.

Pozitīvs novērtējums

(55) Pēc tam, kad Komisija ir pozitīvi novērtējusi Rumānijas atveseļošanas un noturības plānu un konstatējusi, ka plāns apmierinoši atbilst Regulā (ES) 2021/241 noteiktajiem novērtēšanas kritērijiem, saskaņā ar minētās regulas 20. panta 2. punktu un V pielikumu šajā lēmumā būtu jānorāda, kādas reformas un investīciju projekti ir nepieciešami plāna īstenošanai, kādi ir attiecīgie atskaites punkti, mērķrādītāji un citi rādītāji un kādu summu neatmaksājama finansiālā atbalsta un aizdevuma atbalsta veidā Savienība dara pieejamu plāna īstenošanai.

Finanšu iemaksa

(56) Rumānijas atveseļošanas un noturības plānā aplēstās kopējās izmaksas ir 29 181 842 750 EUR. Tā kā atveseļošanas un noturības plāns apmierinoši atbilst Regulā (ES) 2021/241 noteiktajiem novērtēšanas kritērijiem un plānā aplēsto kopējo izmaksu summa ir mazāka par Rumānijai pieejamo maksimālo finanšu iemaksu, tad Rumānijas atveseļošanas un noturības plāna īstenošanai piešķiramajai finanšu iemaksai vajadzētu būt vienādai ar Rumānijas plānā aplēsto kopējo izmaksu summu.

(57) Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 11. panta 2. punktā, Rumānijai aprēķinātā maksimālā finanšu iemaksa līdz 2022. gada 30. jūnijam tiks atjaunināta. Tādējādi saskaņā ar minētās regulas 23. panta 1. punktu Rumānijai paredzētā summa, kas nepārsniedz minētās regulas 11. panta 1. punkta a) apakšpunktā norādīto maksimālo finanšu iemaksu, tagad būtu jādara pieejama juridiskām saistībām līdz 2022. gada 31. decembrim. Padomei pēc Komisijas priekšlikuma būtu jāgroza šis lēmums, bez liekas kavēšanās iekļaujot tajā saskaņā ar minētās regulas 11. panta 2. punktu aprēķināto atjaunināto maksimālo finanšu iemaksu, ja pēc maksimālās finanšu iemaksas atjaunināšanas rodas šāda vajadzība.

(58) Rumānija turklāt ir pieprasījusi aizdevuma atbalstu, lai sekmētu papildu reformas un investīcijas. Rumānijas pieprasītā aizdevuma maksimālais apjoms ir mazāks par 6,8 % no tās 2019. gada nacionālā kopienākuma faktiskajās cenās. Plānā aplēsto kopējo izmaksu summa ir mazāka par Rumānijai pieejamo finanšu iemaksu un pieprasīto aizdevuma atbalstu, kopā ņemtiem.

(59) Sniedzamo atbalstu finansē no līdzekļiem, ko Komisija aizņemas Savienības vārdā, pamatojoties uz Padomes Lēmuma (ES, Euratom) 2020/2053[8] 5. pantu. Atbalsts būtu jāizmaksā pa daļām, tiklīdz Rumānija ir apmierinoši izpildījusi attiecīgos atskaites punktus un mērķrādītājus, kas noteikti attiecībā uz atveseļošanas un noturības plāna īstenošanu.

(60) Rumānija ir pieprasījusi priekšfinansējumu 13 % apmērā no finanšu iemaksas un 13 % apmērā no aizdevuma. Priekšfinansējums Rumānijai būtu jādara pieejams ar nosacījumu, ka ir stājies spēkā Regulas (ES) 2021/241 23. panta 1. punktā paredzētais nolīgums (“finansēšanas nolīgums”) un minētās regulas 15. panta 2. punktā paredzētais aizdevuma nolīgums (“aizdevuma nolīgums”), un saskaņā ar to noteikumiem.

(61) Šis lēmums nedrīkstētu skart iznākumu procedūrās par Savienības fondu piešķiršanu citās Savienības programmās, kuras netiek īstenotas saskaņā ar Mehānismu, vai ar iekšējā tirgus darbības izkropļošanu saistītās procedūras, kuras var tikt sāktas jo īpaši saskaņā ar Līguma 107. un 108. pantu. Tas neatbrīvo dalībvalstis no prasības saskaņā ar Līguma 108. pantu paziņot Komisijai par potenciālu valsts atbalstu,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšana

Ar šo, pamatojoties uz Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punktā sniegtajiem kritērijiem, tiek apstiprināts Rumānijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējums. Atveseļošanas un noturības plānā iekļautās reformas un investīciju projekti, atveseļošanas un noturības plāna uzraudzības un īstenošanas kārtība un grafiks, tostarp attiecīgie atskaites punkti un mērķrādītāji, kā arī ar aizdevuma izmaksu saistītie papildu atskaites punkti un mērķrādītāji, un citi attiecīgie rādītāji, kas attiecas uz paredzēto atskaites punktu un mērķrādītāju izpildi, un kārtība, kādā Komisijai nodrošina pilnīgu piekļuvi attiecīgajiem pamatojošajiem datiem, ir sniegti šā lēmuma pielikumā.

[8] OV L 424, 15.12.2020., 1. lpp.

2. pants
Finanšu iemaksa

1. Savienība Rumānijai neatmaksājama atbalsta veidā dara pieejamu finanšu iemaksu, kuras summa ir 14 239 689 750 EUR. Tiek darīti pieejami 10 211 538 399 EUR, par kuriem juridiskas saistības ir jāuzņemas līdz 2022. gada 31. decembrim[9]. Ja Regulas (ES) 2021/241 11. panta 2. punktā paredzētajā atjauninašanā Rumānijai aprēķinātā atjauninātā maksimālā finanšu iemaksa ir vienāda ar 14 239 689 750 EUR vai pārsniedz to, tiek darīti pieejami vēl 4 028 151 351 EUR, par kuriem juridiskas saistības ir jāuzņemas no 2023. gada 1. janvāra līdz 2023. gada 31. decembrim. Ja Regulas (ES) 2021/241 11. panta 2. punktā paredzētajā atjauninašanā Rumānijai aprēķinātā atjauninātā maksimālā finanšu iemaksa ir mazāka par 14 239 689 750 EUR, saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 20. panta 8. punktā noteikto procedūru tiek darīta pieejama summa, kas atbilst starpībai starp atjaunināto maksimālo finanšu iemaksu un summu 10 211 538 399 EUR apmērā, par kuru juridiskas saistības ir jāuzņemas no 2023. gada 1. janvāra līdz 2023. gada 31. decembrim.

2. Komisija Savienības finanšu iemaksu Rumānijai dara pieejamu pa daļām saskaņā ar šā lēmuma pielikumu. 1 851 159 668 EUR tiek darīti pieejami kā priekšfinansējuma maksājums, kas atbilst 13 % no finanšu iemaksas. Priekšfinansējumu un daļas Komisija var izmaksāt vienā vai vairākos maksājumos. Maksājuma lielums ir atkarīgs no finansējuma pieejamības.

3. Priekšfinansējumu dara pieejamu ar nosacījumu, ka ir stājies spēkā finansēšanas nolīgums, un saskaņā ar tā noteikumiem. Priekšfinansējumu dzēš, proporcionāli atskaitot no daļu maksājumiem.

4. Daļas tiek darītas pieejamas saskaņā ar finansēšanas nolīgumu ar nosacījumu, ka ir pieejams finansējums un Komisija saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 24. pantu ir pieņēmusi lēmumu par to, ka Rumānija ir apmierinoši izpildījusi attiecīgos atskaites punktus un mērķrādītājus, kas bija noteikti saistībā ar atveseļošanas un noturības plāna īstenošanu. Lai Rumānija varētu pretendēt uz maksājumu, tā nosaka atskaites punktu un mērķrādītāju pabeigšanu ne vēlāk kā 2026. gada 31. augustā, ar nosacījumu, ka ir stājušās spēkā 1. punktā minētās juridiskās saistības.

3. pants
Aizdevuma atbalsts

1. Savienība Rumānijai dara pieejamu aizdevumu, kura maksimālā summa ir 14 942 153 000 EUR.

2. Šo aizdevuma atbalstu Komisija Rumānijai izmaksā pa daļām saskaņā ar šā lēmuma pielikumu. 1 942 479 890 EUR tiek darīti pieejami kā priekšfinansējuma maksājums, kas atbilst 13 % no aizdevuma. Priekšfinansējumu un daļas Komisija var izmaksāt vienā vai vairākos maksājumos. Maksājuma lielums ir atkarīgs no finansējuma pieejamības.

[9] Šī summa atbilst finanšu piešķīrumam pēc tam, kad atskaitīta Regulas (ES) 2021/241 6. panta 2. punktā noteiktā Rumānijas izdevumu proporcionālā daļa, kas aprēķināta saskaņā ar minētās regulas 11. pantā noteikto metodiku.

3. Priekšfinansējumu dara pieejamu ar nosacījumu, ka ir stājies spēkā aizdevuma nolīgums, un saskaņā ar tā noteikumiem. Priekšfinansējumu dzēš, proporcionāli atskaitot no daļu maksājumiem.

4. Daļas izmaksā saskaņā ar aizdevuma nolīgumu ar nosacījumu, ka ir pieejams finansējums un Komisija saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 24. pantu ir pieņēmusi lēmumu par to, ka Rumānija ir apmierinoši sasniegusi papildu atskaites punktus un mērķrādītājus, kas attiecas uz aizdevumu un bija noteikti saistībā ar atveseļošanas un noturības plāna īstenošanu. Lai Rumānija varētu pretendēt uz maksājumu, tā nosaka papildu atskaites punktu un mērķrādītāju pabeigšanu ne vēlāk kā 2026. gada 31. augustā.

4. pants
Adresāts

Šis lēmums ir adresēts Rumānijai.

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs